

Bewegen, Sport en Maatschappij, een prachtvak

Het vak Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM¹) bestaat ruim tien jaar. Sinds augustus 2007 is de studielast verhoogd. Dat is een mooie gelegenheid voor het verdiepen van de (sub)domeinen en een koppeling te maken tussen theorie en praktijk voor de leerlingen. Het aantal scholen dat BSM aanbiedt groeit, inmiddels wordt het vak op zo'n 150 scholen gegeven. Wat zijn de ontwikkelingen die in de afgelopen tien jaar plaatsvonden en is BSM rijp als centraal examenvak? Door: Guus Klein Lankhorst en Hilde Bax

Landelijke ontwikkelingen

In 2007 startte de vernieuwing van de tweede fase in havo en vwo. De naam LO2 wordt gewijzigd in BSM. De studielast werd bij het havo gaat van 240 naar 320 klokuren en bij het vwo van 280 naar 440 uur. Hiermee werd de studielast gelijk getrokken met de andere keuze-examenvakken. De docenten kregen meer tijd om een goede invulling te geven aan de eindtermen. In datzelfde jaar zijn de eindtermen geglobaliseerd. Bij het havo zijn ze teruggebracht van 54 naar 16 en bij het vwo van 68 naar 19 subdomeinen. Dat betekent dat docenten meer ruimte krijgen voor de inrichting van BSM. Dat kan leiden tot kwaliteitsverbetering, maar het biedt allerminst een garantie daarop.

De KVLO stimuleert BSM

In het havo bestaat vanaf 1999 en voor vwo vanaf 2000 de mogelijkheid in het vrije deel LO2 als examenvak te kiezen. Het leidend principe voor LO2 werd geformuleerd als 'het kunnen kiezen, arrangeren en begeleiden van bewegingssituaties voor zichzelf maar vooral voor anderen' en dat geldt ook nu nog voor BSM. Het vak is bedoeld voor leerlingen die gemotiveerd zijn en die beschikken over een redelijke bewegingsvaardigheid. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat het examenvak doorstoomrelevantie biedt voor vervolgstudies waarbij bewegen en sport van betekenis zijn. De KVLO stimuleert de ontwikkeling van het keuzevak op verschillende

manieren. Vanaf de start van het keuzevak organiseert de KVLO in samenwerking met de SLO een jaarlijkse landelijke studiedag voor docenten die dit vak op hun school hebben en misschien gaan krijgen. Veel docenten functioneren in een netwerk

en komen jaarlijks ongeveer vier keer bij elkaar om ideeën en ervaringen te delen. Er zijn folders ontwikkeld voor leerlingen en schoolleiders om hen te informeren over de mogelijkheden met BSM. Elk jaar vragen scholen zo'n 3000 folders aan. Tevens is er een PowerPointpresentatie ontwikkeld die alle scholen kunnen gebruiken om doelgroepen de kansen van BSM te kunnen tonen.

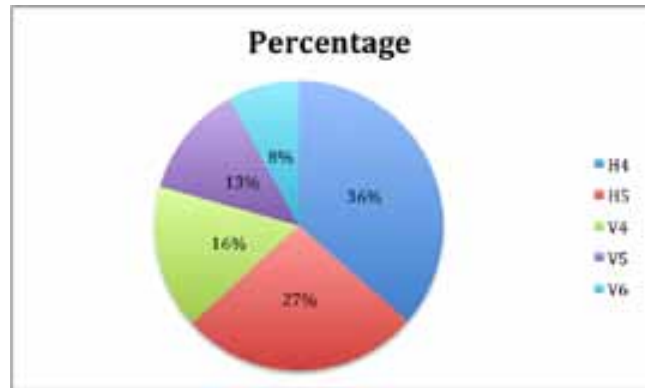
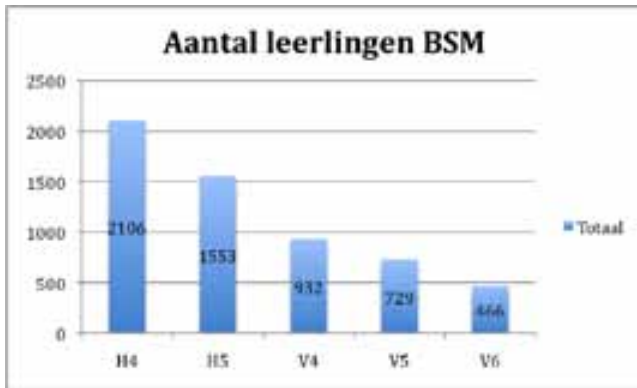
Daarnaast is er een website: <http://www.kvlobsm.nl> waar onder andere een informatiepakket staat voor startende scholen en een overzicht van alle scholen in Nederland die BSM aanbieden. Ook houdt de KVLO bij hoeveel leerlingen het vak volgen in Nederland. Uit een steekproef onder 159 BSM-scholen hebben 75 scholen gereageerd. Ter illustratie staan de leerlingenaantallen in de onderstaande tabel:

School (2009)	H4	H5	V4	V5	V6	Totaal
Gemiddeld	32	26	21	17	14	90
Totaal	2106	1553	932	729	466	5786
Percentage	36%	27%	16%	13%	8%	100%

Tabel 1: Leerlingen aantallen BSM van 75 scholen

Figuur 1: PowerPointpresentatie

Figuur 2: aantallen leerlingen BSM

Dit jaar is er bovendien een poster ontwikkeld voor leerlingen op de scholen. Een nieuwe manier om leerlingen enthousiast te maken voor BSM.

Centraal examen voor BSM?!

Momenteel is BSM het enige keuzevak zonder centraal examen. Moet deze uitzonderingspositie gekoesterd worden of wordt het tijd evenals de andere vakken te gaan voor een valide centrale toetsing? Naar aanleiding van geluiden in het werkveld is in 2006 een kleinschalig onderzoek gedaan via de e-mail. Daarbij was het doel om het draagvlak voor BSM als centraal examenvak (CE) te achterhalen. Van de 69 respondenten, was 47% vóór invoering van een CE, 40% was tegen en 13% maakte

het niet uit. Onder de docenten was de respons 50%. Er is ook een onderzoekje gedaan bij het management. Het ging over de consequenties van invoeren van BSM als CE en de impact op het management van schoolleiders. De meerderheid, 53% gaf aan geen problemen te zien bij invoering of juist het zelfs toe, 24% had twijfel en wist niet of het negatieve consequenties zal gaan geven, 23% was geen voorstander en verwacht problemen. NB: er waren 129 schoolleiders bevroegd met een (lage) respons van 15%. Deze cijfers geven slechts een indicatie.

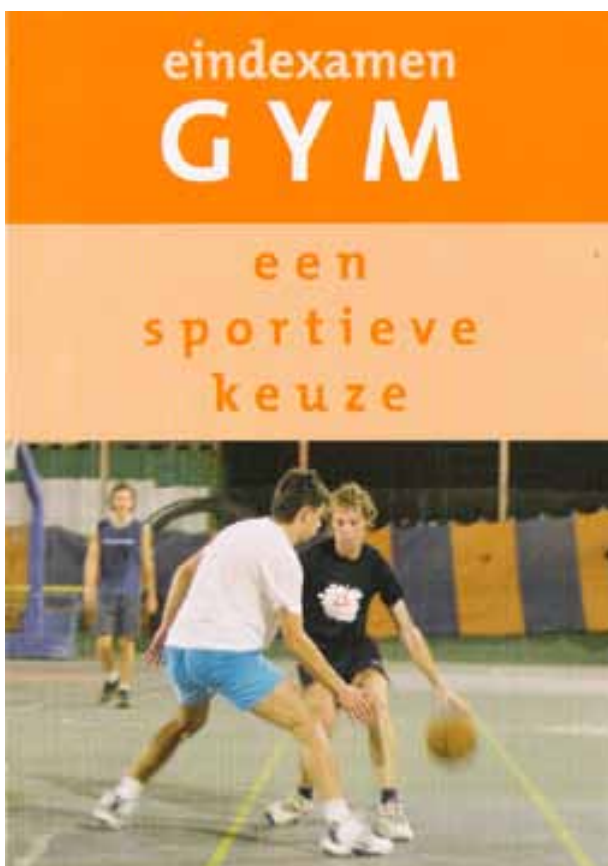
Boekgebruik in BSM

Tijdens een netwerkbijeenkomst van de SLO voor BSM-scholen in 2007 werd een

steekproef gehouden onder 18 scholen over het gebruik van ondersteunende literatuur. Tweederde van de scholen gebruikt een boek². Degenen die geen boek gebruiken hebben meestal een eigen methode ontwikkeld en zijn vaak niet tevreden over de boeken die op de markt voorkomen. Criteria die voor studiemateriaal gelden zijn: een goede aansluiting op de praktijk, flexibel in te zetten, keuzemogelijkheden en een compleet geheel, inclusief EHBSO. Bovendien wordt een goede prijs-kwaliteitverhouding benadrukt.

De toekomst

Zal het aantal scholen dat BSM aanbiedt aan haar leerlingen blijven toenemen? Als het vak leerlingen kwaliteit op school en

Afbeelding 1: folders eindexamen

EXAMEN DOEN IN GYM?

Kies Bewegen, Sport en Maatschappij (BSM)

Beroep in de sport?

Keuzeactiviteiten

Beter leren bewegen

Organiseren en leiding geven

Leren over gezondheid

Meer uren gym

IETS VOOR JOU?

Vraag je gymleraar naar BSM.
Meer informatie op: www.kvlobsm.nl

goede kansen biedt voor hun toekomst dan is dat zeker. Daarvoor is een goed programma en eigentijds ondersteunend lesmateriaal nodig. Je wordt van harte uitgenodigd om mee te werken en te denken over een kwaliteitimpuls voor BSM. Daarvoor kun je contact opnemen met Guus Klein Lankhorst.

Noten

- 1 Deze naam geldt vanaf augustus 2007, daarvoor heette het keuze-examenvak in havo en vwo LO2 havo/vwo.
- 2 De boeken die gebruikt worden zijn: *Bewegen, sport en maatschappij*, K. Boon, R. Pecht e.a. (2008), *Time Out*, H. Bax, Dic Houthoff e.a. (2000) *Katernen Lichamelijke Opvoeding voor de tweede fase voortgezet onderwijs zoals: Bewegen en gezondheid 1 en 2, Bewegen en regelen, Bewegen en samenleving* C. Mooij, B. Brouwer e.a. (1999), *Tijd voor bewegen*, H. Bax, E. Timmers e.a. (2000).

Hilde Bax is beleidsmedewerker hoofdbestuur bij de KVLO

Guus Klein Lankhorst is hoofdbestuurslid met BSM in de portefeuille

Correspondentie:

guus.kleinlankhorst@kvlo.nl

Afbeelding 2: poster BSM

ADVERTENTE